

PROTESTER: I forbindelse med karikatur-striden vart det sett fram krav om at ytrings- og trykkefridomen skulle verte underlagd restriksjonar. Men et fungerende demokrati er basert på individets rett til å uttrykke og frambringe forskjellige og motstridande meininger. FOTO: SCANPIX-ARKIV

– Ytringsfridom er fundamentet for religionsfridom

Ytringsfridomen er grunnleggande for andre fri-domar og rettar. Utan denne har vi verken tryk-kefridom, rett til open debatt og manifestasjon av religiøs tru eller fridom i kunst- og musikkut-trykk.

analyse

Mats Tunehag

Vi treng å undersøke nærare kva det inneber å ha fridom til å tale og ytre seg om vi skal oppdage ringverknadene dette har for religionsfridomen. I ei globalisert verd, der lover i stadig større grad vert inter-nasjonaliserte, treng vi å for-

stå betre forskjellige trendar, fallgruver og mulegheiter som kan ha innverknad på oss alle.

Saker verda rundt

Hendingar i verda viser med aukande styrke kor viktig det-te er:

Muhammed-karikaturane som vart publiserte i Dan-mark, syner klart at dette er eit globalt spørsmål. Over heile verda starta muslimar opp-

rør, imamar utlyste fatwaer og det vart boikottar og tøffe internasjonale diplomatiske samtalar – både i Danmark og andre land. Det vart sett fram krav, implisitt og eksplisitt, om at ytrings- og trykkefri-domen skulle verte underlagd restriksjonar.

Rettsaka mot pastor Åke Green i Sverige illustrerer korleis talefridom og religi-onsfridom kryssar kvarandre. I juli 2003 sa han i ein tale i den vesle kyrkjelyden sin at homoseksuelle handlingar ifylgje Bibelen er synd. Omtrent eitt år seinare vart han dømd til ein månad i fengsel for å uttrykke forakt for homoseksuelle. Han vart frikjend i høgsterett 9. novem-ber 2005. Saka hans viste seg å vere av internasjonal betyd-

ning og vart tett følgd av advo-katar og lovgjevarar over heile verda.

Kritikk av islam

Pastor Daniel Scot måtte flykte frå Pakistan på grunn av blasfemilova i landet, men enda opp med å bli skulda for å krenke muslimar og islam i det demokratiske «kristne» Australia. Saka hans har vore i det australske retts-systemet i over fem år. Tre australske delstatar har lover som, i toleransens namn, ikkje tillet kritikk, og ikkje ein gong det som kan opp-fattast som kritikk, av islam.

Pakistans blasfemilover avgrensar strengt ytringsfridomen, og dermed religions-fridomen. Berre det å insinu-ere noko ved islam som kan

verte oppfatta som negativt, er definert som eit brotsverk.

Blasfemilover

Pakistan stod også bak resolu-sjonen som Organisasjonen for Islamsk Konferanse støtta, og som gjekk gjennom i FNs menneskerettskommissjon i mars 2007 i Geneve. Resolusjo-nens grunnleggande bodskap og siktemål er å skape ei «kri-tikkfri sone» for islam. Det er verdt å merke seg at islamske og andre ikkje-demokratiske land røysta for resolusjonen medan dei demokratiske røys-ta imot.

«Sentralt i denne resolusjo-nen er eit forsøk frå Organisa-sjonen for Islamsk Konferan-